

Kako pomagati tretjemu svetu?

V Afriki in Aziji se dogajajo dramatične stvari. Ni dolgo tega, kar smo napovedali »obdobje vojaških udarov« v Afriki, in res se je kmalu nato dogodil vojaški udar celo v tisti črnski državi v Afriki, ki je veljala doslej za najboljšo učenko evropske demokracije, to je Nigeriji. Vojaškemu udaru, ki ga pripisujejo skupini mladih častnikov, naveličanih korupcije in političnih spletk, je sledila vojaška vlada generala Ironsija, ki je odstavil vlade in razpustil parlamente treh zveznih dežel, ki sestavljajo Nigerijsko federacijo, in postavil povsod vojaške guvernerje. Gotovo pa je, da s tem še ni konec te politične drame v Nigeriji. Prav v zadnjem hipu so prispeli vesti, da je bil napravljen ba je poskus atentata na Ironsija in da so na raznih krajih v teku boji med pripadniki raznih političnih struj. Zdi se, da je Nigerijski federaciji, ki jo sestavljajo trije narodi — Ibo, Yoruba in mohamedanski fevdalni Fulanji in Haussa na severu, usojen konec.

Spričo teh novic iz Afrike in soglasnega ugotavljanja vseh objektivnih poročevalcev o tem, da se je izkazala ameriška politika v Južnem Vietnamu — tu ne mislimo vojaških nastopov — in še marsikje neučinkovita, se mora človek nujno vprašati, kam vse to vodi in če je Zahod res storil vse, kar je v njegovi moči, da bi pozitivno vplival na razvoj zaostalih narodov na afriški in azijski celinii. Nedvomno dajejo posamezne države Zahoda sorazmerno precejšnjo pomoč afriškim in azijskim državam, bodisi direktno, bodisi preko raznih ustanov Združenih narodov, Svetovne banke in podobno. Toda vprašanje je, če je taka pomoč učinkovita. Prav v primeru Nigerije poročajo zdaj, da je bil eden izmed vzrokov vojaškega udara v tem, ker so bili mladi častniki jezni zaradi korupcije in ministrskega zapravljanja denarja, ki je bil namenjen za pomoč pri razvoju države.

Mnogi resni opazovalci se strinjajo v mnenju, da so dosedanje oblike pomoči zaostalim državam — v obliki denarnih daril — zastarela. Treba bi bilo razmišljati o novih oblikah pomoči, ki bi bile učinkovitejše. Zahod bi moral skrbeti predvsem za dvig izobrazbe v zaostalih državah in povečati svoje trgovinske izmenjave z njimi, ker bi to vzpodbudilo vso tamkajšnjo gospodarsko dejavnost. Namesto da daje štipendije tisočem in tisočem afriških in azijskih dijakov, da študirajo na evropskih univerzah, kjer izgubijo stik z lastnim narodom, bi moral pomagati ustanavljati univerze v afriških in azijskih državah samih, da bi delovale sredi domačega okolja in preučevale dejanske probleme tistih narodov ter vzgajale mlade izobražence ob neposrednem stiku z resničnostjo.

Prav tako neučinkovite so oblike druge

(Nadaljevanje na 3. strani)

Mirovna ofenziva še traja

Ameriška vlada je te dni po svojem glasniku potrdila, da ni bil določen noben rok za trajanje mirovne ofenzive, ki je zdaj v teku glede Vietnoma. Glasnik Bele hiše pa ni hotel povedati, koliko časa bo še trajala prekinitev letalskega bombardiranja Severnega Vietnoma. Rekel je le, da predsednik Johnson še dalje presoja položaj po poročilih, katera mu pošiljajo njegovi posebni svetovalci in diplomatska predstavništva.

Zunanji minister Rusk in leteči veleposlanik Harriman sta se vrnila v Washington z razgovorov, ki sta jih imela v Saigону in v raznih drugih prestolnicah. Predsednik Johnson si bo na osnovi njunih poročil ustvaril sliko o rezultatih mirovne ofenzive. Toda v ameriških političnih krogih menijo, da bodo poskus, da bi pripravili komunistični Vietnam do tega, da bi privolil v mirovna pogajanja, še trajali neko določeno razdobje.

JUGOSLAVIJA NI POSREDOVALA

Jugoslovanska vlada je medtem zanikala novice, češ da je skupno z Alžirijo in Egiptom svetovala hanojski vladi, naj priporoči prenehanje teroristične aktivnosti v Južnem Vietnamu kot protiuslugo za prekinitve bombardiranja. To je tudi zelo verjetno glede na to, da Jugoslavija v kitajskem taboru, h kateremu spada Severni Vietnam, ne uživa posebnih simpatij, kot je dobro znano.

V Južnem Vietnamu vlada trenutno sorazmerno zatišje, pač pa so gverilci okrepili svojo teroristično aktivnost. V ponedeljek so ugrabili 40 kilometrov od Saigona nekega ameriškega civilnega funkcionarja, nekega 28-letnega mladeniča, ki je zadnji dve leti delal v Vietnamu v okviru programa za pomoč tujini. Lani so komunisti ugrabili 12 ameriških civilistov in vojakov. Od teh so jih pet ubili kot talce.

Zdi se, da je naznanilo o bližnjem premirju pripravilo poveljstvi obeh strani do tega, da odrejata predvsem ogledniške in stražne nastope. Vendar pa vojaška aktivnost obeh strani ni prenehala. Skupina gverilcev je izvedla kratek napad na glavni stan druge južnovietnamske divizije v bližini mesta Quang Ngai, toda napad je bil odbit. Pri tem je bilo ubitih in ranjenih po ameriških poročilih precej ljudi v neki bližnji sirotišnici.

SE VEČ AMERISKEGA VOJASTVA V VIETNAMU

Zadnje dni je tudi prispelo v Južni Vietnam še več ameriškega vojaštva, skupno okrog deset tisoč mož. Od teh jih pripada okrog 4.500 mornariškim strelcem. Ti so se izkrkali v kraju Čiu Lai, ki leži okrog 550 kilometrov severno od Saigona. Skoraj istočasno z izkrcanjem mornariških strelcev na severu pa se je izkrcalo 4.000 mož južno od Saigona. Ti pripadajo neki pehotni diviziji.

Prihod teh zadnjih čet bo omogočil ameriškim silam na področju Saigona, da bodo lahko znatno razširile zunanji obrambni obroč okrog mesta. Ta okrepitev saigonske obrambe je bila toliko potrebnejša, ker je obveščevalna služba javila, da je v osrednjih pokrajinah v teku veliko zbiranje severovietnamskih sil. Poročila obveščevalcev pravijo, da prispe na tamkajšnje področje vsak mesec okrog 2.500 mož, kar odgovarja enemu komunističnemu polku.

PRIDE TUDI KAMBODZA NA VRSTO?

Glasilov sovjetskih oboroženih sil, je obtožilo Siam, da je naravnost soudeležen pri napadu v Kambodži, Laosu in Vietnamu. Omenjeni sovjetski list trdi, da so se siamski piloti udeležili bombardiranja v teh treh deželah. Piše tudi, da se bojujeta v

(Nadaljevanje na 2. strani)

INDIRA GANDHI - NOVA VODITELJICA INDIJE

V sredo zjutraj so izvolili parlamentarci Kongresne stranke, ki ima ogromno večino v indijskem parlamentu, za novega predsednika indijske vlade Nehrujevo hčerko, Indiro Gandhi. Dobila je 355 glasov izmed 524, bivši finančni minister Morarji Desai pa jih je dobil 169. Tako bo ženska nasledila Lala Bahadurja Shastrija, ki je umrl takoj po končanih razgovorih s pakistanskim predsednikom Ayub Khanom v Taškentu.

Izvolitev Indire Gandhi izraža željo po kontinuiteti politike, ki jo je vodil Nehru. Hkrati pa izraža željo po socialnem napredku in enotnosti, pa tudi nekoliko patriar-

halne — ali če hočemo — matriarhalne miselnosti, ki teži za tem, da bi zaupala reševanje najvažnejših problemov »močnim« osebnostim, s čimer se čutiljo drugi avtomatično olajšani soodgovornosti.

Vsekakor je Indira Gandhi ženska velikih sposobnosti in globoke vestnosti. Breme, ki ga bo morala nositi, pa ne bo lahko: vladati in usmerjati državo, ki šteje nad 400 milijonov ljudi, na desetine različnih ras in na stotine narodov in plemen ter več nasprotujočih si verstev. Večina prebivalstva sestavljajo analfabeti in Indija spada med najrevnejše države na svetu. Zares, težko breme za 48-letno vdovo.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 23. januarja 1966, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Bratovščina sinjega galeba«. Napisal Paolo Seliškar, dramaturg Marja Kalan. Drugi del; 12.00 Nabožne pesmi; 12.15 Vera in naš čas; 15.30 »Zločin in krivda«, radijska drama, napisal Paolo Levi, prevedel Martin Jevnikar. Igra RO., režira Jože Peterlin; 16.25 Glasba tržaških skladateljev za komorne skupine; 18.0 Obletnica meseca - Boris Tomažič: »Ob stoletnici smrti Massima D'Azeglia«; 19.00 Dvesto let valčkov; 20.00 Iz slovenske folkloze - Lelja Rehar: »V starih časih: Pršli buoduo snubet«; 22.10 Cerkvena in nabožna dela italijanskih skladateljev.

• PONEDELJEK, 24. januarja, ob: 11.35 Radio za šole (Oddaja za Srednje šole); 12.15 Liki iz naše preteklosti: »Gvidon Birolla«, napisal Milko Bambič; 17.25 Radio za šole (Oddaja za srednje šole); 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Francoske simfonije skladbe iz prejšnjega stoletja; 18.45 Al Ciaola izvaja Gherschwinove skladbe; 19.15 Poglavlja iz zgodovine slovenske književnosti - Vinko Beličič: »Josip Stritar, literarni učitelj in izdajatelj „Zvona“«; 20.35 Wolfgang Amadeus Mozart: »Così fan tutte«, veseloigra v dveh dejanjih.

• TOREK, 25. januarja, ob: 12.00 Iz slovenske folkloze - Lelja Rehar: »V starih časih: Pršli buoduo snubet«; 17.20 Italijanščina po radiu; 18.30 Koncerti naše dežele; 19.00 Plošče za vas; 15. quiz oddaja, pripravil Danilo Lovrečič; 21.00 Pregled slovenske dramatike, pripravila Jože Peterlin in Josip Tavčar. Deveta oddaja; 22.50 Nova glasba.

• SREDA, 26. januarja, ob: 11.35 Radio za šole (Oddaja za prvo stopnjo osnovnih šol); 12.15 Pomenek s poslušavkami, pripravila Marjana Prepeluh; 17.25 Radio za šole (Oddaja za prvo stopnjo osnovnih šol); 18.00 Ne vse, toda o vsem, radijska pojivna enciklopedija; 18.30 Klavirska glasba; 19.15 Higiiena in zdravje, pripravil dr. Rafko Dolhar; 20.35 Danilo Lovrečič: »Številka osemindeset« — delo nagajeno na natečaju RAI Italijanske Radiotelevizije 1965 za izvirne slovenske novle; 21.00 Simfonični koncert. V odmoru (približno ob 21.40) Misli in nazori.

• ČETRTEK, 27. januarja, ob: 12.00 Za smeh in dobro voljo; 17.20 Italijanščina po radiu; 18.30 Klasiki moderne glasbe; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. Pripravila Krasulja Simoniti; 21.00 »Ti si kriv«, dramaturgirana zgodba, ki jo je po noveli Edgarka Allana Poea za radio napisal Saša Martelanc. Igra RO., režira Stana Kopitar; 22.40 Slovenski solisti. Violinist Rok Klopčič, pri klavirju Marijan Lipovšek.

• PETEK, 28. januarja, ob: 11.35 Radio za šole (Oddaja za drugo stopnjo osnovnih šol); 12.15 Pomenek s poslušavkami, pripravila Marjana Prepeluh; 17.25 Radio za šole (Oddaja za drugo stopnjo osnovnih šol); 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Iz slovenskega glasbenega življenja v preteklih stoletjih, pripravila Dragotin Cvetko; (4) »Glasba v ljubljanskem jezuitskem gledališču«; 19.00 Zbori Furlanije-Julijske Benečije; 19.15 Slovenski znanstveni delavci s tržaške univerze - Silva Resinovič: »Moderna načela pri mestnih prevozih«; 20.35 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Pogovori o fiziki - prof. Abdul Salam: »Osnovni zakoni moderne fizike in relativnostna ter kvantna teorija«.

• SOBOTA, 29. januarja, ob: 12.00 Lepo pisanje, vzori in zaledi mladega rodu, pripravila Vida Bitežnik; 15.00 Glasbena oddaja za mladino, pripravil Dušan Jakemin; 16.00 Volan. Oddaja za avtomobiliste; 16.30 Zgodbe druge svetovne vojne - Mario Rigi Stern: »V snegu«; 17.20 Skala in ladja — koentarii o dogodkih po koncilu in v jubilejnem letu; 17.30 Studijska produkcija gojenec tržaške Glasbene Matice; 19.15 Družinski obzorik; 5. oddaja, pripravila Ivan Theuerschuh; 20.35 Teden v Italiji; 21.00 Za smeh in dobro voljo. Besedilo Danilo Lovrečič; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Koncerti za pihala in orkester.

TEDENSKI KOLEDARČEK

23. januarja, nedelja: Rajko, Rajmund
24. januarja, ponedeljek: Felician, Miloslava
25. januarja, torek: Pavel, Trpimir
26. januarja, sredo: Pavla, Polikarp
27. januarja, četrtek: Janez, Sava
28. januarja, petek: Peter, Tilen
29. januarja, sobota: Franc, Radomir

Colombo meni, da je gospodarska kriza v Italiji premagana

Zakladni minister Colombo je dal za neki tednik intervju, v katerem je izjavil, da se je gospodarska kriza v Italiji končala z letom 1965 in da je začetek leta 1966 našel liro spet kot eno najtrdnjših valut zahodne sistema. Colombo potem omenja, da so italijanske valutne rezerve znatno narasle in da se je proizvodni sistem po zastoji, ki je nastal leta 1964, spet poživil. Obstoja sicer še senčne strani, gospodar-

ZA RAZVOJ ZAOSTALIH DRŽAV

V New Yorku je upravni svet programa Združenih narodov za razvoj dokončal proučevanje načrtov za investicije (zlasti infrastrukturne) v prid zaostalih držav. Odboril je 82 projektov, ki bodo zahtevali skupen izdatek v znesku 255 milijonov in 680 tisoč dolarjev, to je nad 150 milijard lir.

Program Združenih narodov za razvoj je nov organ Združenih narodov. Za njegovega predsednika je glavni tajnik Združenih narodov U Thant umestil pomočnika stalnega italijanskega zastopnika pri Združenih narodih ministra Franzija.

Izmed 87 odobrenih projektov jih je 34 namenjenih afriškimi državam, 23 latinsko-američkim, 20 državam v Aziji in na Daljnem vzhodu, 4 evropskim državam, 1 pa neki državi na bližnjem vzhodu.

KRIZA SKUPNEGA TRGA SE NI KONČANA

Sestanek ministrskega sveta Skupnega evropskega trga v Luksemburgu, na katerem so hoteli poravnati spor med Francijo in drugimi petimi članicami SET-a, se je končal z neuspehom. Francozi vztrajajo pri zahtevi, da naj ima vsaka država v Skupnem trgu pravico, da se upre sklepom, s katerimi se ne strinja.

Vendar stikov niso pretrgali in pogajanja s Francijo se bodo nadaljevala.

ski sektorji, ki se še niso razmahnil, ker da ne gre samo za težave, ki izvirajo iz gospodarske krize, ampak za take, ki imajo globlje vzroke in izhajajo iz same proizvodne organizacije (relativne zaostalosti) in iz težav na tržišču. Potem opozarja na dejstvo, da težavno razdobje italijanskega gospodarstva ni imelo sorazmerno enako negativne posledice, kar zadeva delavsko zaposlenost. To pa zato ne — pravi Colombo — »ker smo imeli v boju proti inflaciji vedno pred očmi problem zaposlenosti.«

Colombo omenja potem ukrepe, ki jih je sprejela vlada, da bi preprečila brezposelnost, in prikazuje potrebe italijanske proizvodnje na raznih področjih spričo tuje konkurence glede na to, da padajo carinske pregrade v okrilju Skupnega evropskega trga. Na koncu svojega intervjuja je Colombo naglasil, da morajo spremljati ukrepe, ki naj dajo novega zagona gospodarstvu, tudi zakoni socialnega značaja.

DELO PARLAMENTA

Poslanska zbornica se je te dni spet setala po božičnih počitnicah in nadaljuje debato o resolucijah, ki so bile predložene glede na gospodarski položaj v Umbriji, in o zakonu glede ustanavljanja državnih otroških vrtcev.

Senat je nadaljeval zadnje dni splošno debato o zakonu, s katerim bo ustanovljen zavod za intervencije na tržišču poljedelskih pridelkov.

Zadeva Fanfanijevega odstopa pa še ni končana, ker se je te dni razširil glas, da zahteva Fanfani vladno preosnovno ali celo vladno krizo. V krščansko-demokratski stranki vodi njen tajnik Rumor mrzlična posvetovanja, da bi obvaroval stranko pred »pritisksom struj in posameznikov« in s tem pred krizo.

Proces v Zagrebu

Pred zagrebškim sodiščem se je pričela v ponedeljek, 17. t. m. obravnava proti trinajstim osebam, ki so pripadale »gibanju za osvoboditev Hrvaške«. To je tajna organizacija, ki ima namen z vsemi sredstvi zrušiti sedanji jugoslovanski politični in družbeni sistem in ustanoviti nevdvisno Hrvaško.

MIROVNA OFENZIVA SE TRAJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Laosu dva bataljona siamske vojske. Tudi to, da je siamska vojska odstopila američkim oboroženim silam oporišča, slabša po mnenju sovjetskega lista položaj v Južnovzhodni Aziji.

Na ameriški strani trdijo, da se po novicah iz Bangkoka krepi vtis, da je Kambodža določena za prihodnji cilj komunističnega osvajanja v južnovzhodni Aziji.

Na ameriško mirovno ofenzivo pa še vedno ni pravega odziva iz Hanoja, četudi se zdi, da se vodijo neka tajna pogajanja preko posrednikov. Svet se tesnobno sprašuje, kaj bo, če ne pride do sporazuma in se bo vojna nadaljevala. Prej ali slej bo namreč nujno privedla do velikega spopada med Ameriko in Kitajsko.

Obtožnica trdi, da so obtoženci razširjali 8. maja lani, to je za obletnico zmage nad nacistično Nemčijo in ponovne združitve Hrvaške z Jugoslavijo, in še pozneje, dvakrat v juniju, letake, katere vsebino označuje za šovinistično in protiljudsko. Poleg tega dolži obtožence vojaškega vojnstva in sodelovanja s pripadniki »Hrvaške osvobodilne fronte«, ki delujejo v Zahodni Nemčiji.

Kot prvi je bil zaslišan Branimir Peterner, ki je priznal, da je pripadal tajnemu gibanju od leta 1963 in da je bil vodja skupine.

POLOŽAJ V NIGERIJU

Poveljnik vojske general Ironsi je sprejel povabilo ministrskega sveta Nigerije, naj sestavi začasno zvezno vojaško vladno, da bi zavarovala zakonitost in red v državi, po poskusu udara skupine mlajših častnikov. Vojaška vlada je odpravila urade ministrskega predsedstva in parlament, pa tudi urade deželnih guvernerjev in ministrskih predsednikov ter deželne parlamente. Za vsako deželo v Nigeriji je bil imenovan vojaški guverner.

Položaj v Nigeriji pa je še vedno skrajno zmeden.

Tisočletnica pokristjanjenja Poljske

V petek sta poljska Cerkev in država slovesno obhajali tisočletnico obstoja Poljske. Država se je začela razvijati v svojo samostojnost že v devetem stoletju, pod knezi iz dinastije Piastov, ki so združili vsa slovanska plemena med Odrom in Vislo. Pod knezom Mječislavom (960-992) se je Poljska 966. pokristjanila in v Poznaniu je bila ustanovljena prva poljska škofija. Politična in verska samostojnost sta torej pri Poljakih tesno povezani. V neprestanih bojih proti Prusom in nemškemu redu mečenoscev je Poljska dosegla svoj višek pod Boleslavom Hrabrim (992-1025). Takrat je bila ena največjih držav v Evropi.

Pozneje je krvavela pod udarci Nemcev, Litvancev in Rusov. Opomogla si je zopet v 14. stoletju pod Kazimirom Velikim, ki je v Krakovu uredil politično in kulturno središče države. Ko je postala država po koncu dinastije Jagelonov leta 1572 volivna monarhija, so se vmešavale v njeno notranjo politiko Rusija, Prusija in Avstrija. V 18. stoletju je Poljska padala in vstajala, dokler je niso v 18. stoletju trikrat razdelili in nazadnje še Hitler in njegov zaveznik Stalin leta 1939. Leta 1945 je tretjič vstala kot samostojna republika. Globoka vera ljudstva in trdna domoljubna zavest drže še danes poljsko republiko pokoncu.

V ponosno veselje tisočletnice je pa kanila tudi grenka kapljica novega nasprotja med komunistično vlado in kardinalom Vyszynskim, voditeljem katoliškega ljudstva, ki predstavlja preko 90 odstotkov naroda. Vladni in partijski predsednik Vladislav Gomulka je zameril kardinalu, ker je povabil nemške škofove na tisočletnico pokristjanjenja Poljske, češ da se s tem zanikajo krivice, katere so Nemci v zadnji vojni prizadejali Poljakom, in da se Cerkev preveč vtika v politične zadeve. Kot višek je vlada odvzela kardinalu tudi potni list za v Rim. Kasneje je Gomulka sicer nekoliko omilil svoje očitke. Kardinal Vyszynski je odgovoril v nedeljo vladi javno v cerkvi Kristusa kralja. Pojasnil je, da vedno nastopa kot katoličan in kot Poljak. Ves svet ve, da živi ob bregovih Visle narod, ki je katoliški. S sosedi hoče živeti v krščanski slogi. V toliko se pa mora in sme vsak Poljak in tudi škof zanimati za politiko. Na koncu pridige je še pomenljivo dodal, da se »Oče

naš« moli na Poljskem že 10 stoletij. Moli se pa ves, do konca, ne samo do polovice, kakor da bi hoteli prositi odpuščanja samo zase in ne tudi za bližnjika. Predsednik demokratske stranke Stanislaw Kulczynski se je v javnem govoru pridružil kardinalovemu mnenju. »Morilcev v Auschwitzu in Maidaneku ne moremo oprostiti,« je rekel, »daleč smo pa od tega, da bi za tiste zločine naredili odgovoren ves nemški narod.«

Pomirljive besede duhovnega vodje poljskega naroda bodo gotovo uplivala na vse Poljake, da bodo složno nastopili pot v drugo tisočletje svoje slavne zgodovine.

ZBLIŽANJE CERKVA

Anglikanski nadškof v Canterburryu, Ramsey, je pozval anglikance, naj razumejo pomen sklepov drugega vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora in izrabijo priložnost za teološki dialog z rimsko-katoliško Cerkvijo.

Nadškof dr. Ramsey misli obiskati 23. marca Vatikan. Tako bo on drugi angleški anglikanski primas, ki bo obiskal papeža katoliške Cerkve, odkar je prišlo do razkola zaradi protestantske reforme pred štirimi stoletji.

Mesta brez zvonikov

V razgovoru z dopisnikom »Glasa koncila« je zagrebški nadškof kardinal Šeper pred kratkim poudaril potrebo po gradnji novih cerkva zlasti tam, kjer se mesta nezadržno širijo in nastajajo cele četrti brez cerkva in rednega dušnega pastirstva.

Verniki, ki so zelo oddaljeni od cerkve kot svojega duhovnega središča, polagoma izgubljajo smisel za cerkveno življenje in moralne vrednote. Posebno mladina je v nevarnosti. Zato je potrebno, da v vseh novih naseljih, ki nastajajo zlasti okrog velikih industrijskih objektov, čimprej oskrbimo redno dušno pastirstvo vsaj v skromnih kapelah.

Kardinal Šeper je za svojo nadškofijo ustanovil poseben fond za gradnjo novih cerkva. Dal mu je ime pokojnega papeža Janeza XXIII.

Tudi v Sloveniji že vstajajo mesta, mestne četrti in naselja, nad katerimi se ne dvi-

UMRL JE KONSTRUKTER SOVJETSKIH VESOLJSKIH RAKET

Na Rdečem trgu v Moskvi je bil v torek slovesen pogreb pokojnega sovjetskega akademika Koroleva, glavnega konstrukterja sovjetskih vesoljskih ladij. Pogreba so se udeležili najvišji funkcionarji partije in vlade, s predsednikom Podgornijem in s prvim sekretarjem partije Brežnevom vred. Navzočih je bilo tudi 11 sovjetskih kozmonavtov.

ETNA BRUHA

Etna spet bruha. Ker se je vreme v tistem delu Sicilije zadnje dni izboljšalo, je možno ponoči tudi od daleč opaziti izbruhe. Iz predzadnjega kraterja na severnovzhodni strani še naprej drsi potok lave proti takoimenovani Levji dolini. Lava teče skozi visok sneg.

USODA IZSELJENČEVE DRUŽINE

V kraju Porcia pri Pordenonu je plin, ki je uhajal iz peči v spalnici, zadušil malega Stefana Fanellija, starega dve leti in pol, njegova mati, 26-letna Loredana Zanetti poročena Fanelli pa je v smrtni nevarnosti.

Družinski poglavar Sandro Fanelli se je odpeljal nekaj dni prej v Nemčijo, kjer dela pri nekem gradbenem podjetju.

gajo v nebo zvoniki. Iz majhnih podeželskih župnij se ljudje selijo v mesta. Hribovske cerkvice se praznijo, ker se praznijo tudi hiše. Mislimo moramo na to, da bomo ljudem, ki so iz družinskega okolja prišli v popolnoma nov svet, preskrbeli duhovna središča, cerkve ali kapele, kjer se bo delil božji kruh in oznanjala božja beseda.

(»Družina«)

STRAHOVITA EKSPLOZIJA

Po dosedanjih ugotovitvah, ki še niso dokončne, so bili trije ljudje ubiti pri siloviti eksploziji, ki je v torek dopoldne napol porušila in vžgala petrolejsko čistilnico v bližini Frankfurta v Zahodni Nemčiji, 90 pa je ranjenih. Med njimi jih je vsaj trideset v smrtni nevarnosti. Mnogo pa jih pogrešajo. Niso še ugotovili vzroka eksplozije, ki je nastala v glavni zgradbi čistilnice. Zračni pritisk eksplozije, ki mu je sledil strašen pok, je bilo občutiti še v razdalji pet kilometrov.

Eksplozija se je dogodila v hipu, ko je bila večina delavcev oddaljena, ker so šli malicat. S tem je bilo rešenih mnogo človeških življenj.

KAKO POMAGATI TRETJEMU SVETU?

(Nadaljevanje s 1. strani)

pomoči za bedne mase »tretjega sveta«. Nihče ne more kontrolirati, kam gre taka pomoč. Bolje bi bilo, da bi se posamezna evropska mesta in vasi ali organizacije neposredno »pobratile« z mesti in vasi v afriških državah in vzpostavile z njimi tesnejše človeške stike. Taka konkretna povezanost in navezanost bi gradila žive mostove človeške simpatije in bi pomenila vse nekaj drugega kakor mrzla birokratičnost raznih naddržavnih in mednarodnih ustanov, kjer je vse delo za zблиžanje in pomoč prepuščeno samo plačanim funkcionarjem.

Konec italijanskega „Hudičevega otoka“

Pred nedavnim je sklenilo pravosodno ministrstvo, da se odpravijo zapori za dosmrtno kaznjence na »Hudičevem otoku« Santo Stefano. Na tem otočku, oddaljenem 50 kilometrov od Gaete, so stali že 170 let mrki in strašni zapori, katerih so se bali ne samo jetniki, ampak tudi njihovi pazniki. Mnogi so v teh ječah izvršili tudi samomor.

Otok Santo Stefano je kupil pred skoro 200 leti neki bogat trgovec od burbonske vlade za 345 cekinov. Ko so namestili v stari trdnjavi zapore, je vlada plačevala trgovčevim dedičem najemnino za ves otok. Beg z otoka je bil skoro nemogoč. Posrečil se je le dvakrat in sicer leta 1938 nekemu političnemu kaznjencu; 20 let pozneje pa drugemu, ki je priplaval na otok Ventotene, kjer so ga spet ujeli.

V kronikah teh hudih zaporov so zabele-

ženi tudi nekateri upori jetnikov. Leta 1860 so bili kaznjenci nekaj tednov popolni gospodarji ječ in otoka. Neapeljski kralj Ferdinand je namreč poklical vse čuvaje na kopno, da bi zabranili Garibaldijev pohod proti Gaeti. Podobna anarhija je zavladovala na otoku tudi leta 1943 ob padcu fašizma. Zaporniki so se uprli, ker so jim dajali vsak dan skromnejši obrok hrane. Razorožili so paznike in sami gospodarili na otoku sredi morja. Šele prihod ameriških vojakov je zopet obnovil red.

Pod sedanjo republiko je Santo Stefano zopet postal »Hudičev otok« in strah za vse dosmrtno obsojence. Zdaj je tudi tega konec. Dolgoletne in dosmrtno obsojence so prepeljali v druge bolj človeške kaznilnice na treh drugih otokih: na Elbi, v Porto Azzuro, na Pianosi in na otočku Procidi blizu Ischie.

J Tržaškega

Prefektorni komisar na pokrajini

Pokrajinsko upravo v Trstu bo vodil odsej prefektorni komisar. Ponesrečil se je namreč tudi zadnji poskus v torek zvečer, da bi to preprečili. Seja pokrajinskega sveta, ki je bila napovedana na pobudo vladnega komisarja, za tisti večer, ni trajala niti eno minuto. Sklicana je bila z namenom, da bi pokrajinski svet še zadnjič poskusil izvoliti novega predsednika in pokrajinski odbor, v skladu z zakonom. Toda na sejo so prišli samo trije pokrajinski svetovalci liberalne stranke in trije misovski svetovalci. Najstarejši svetovalec Angiolillo, ki je predsedoval, je izjavil, da zaradi tega, ker ni navzočih legalno število svetovalcev — moralo bi jih biti po zakonu najmanj 12 — seje ne bo.

Pisma uredništvu

ZAKAJ NE BI VELJALO TUDI ZA ALBANCE

V oddaji »Ne vse, toda o vsem« radia Trst A smo silšali pred kratkim razpravo o nastanku Jugoslavije, menda v dveh nadaljevanjih. Slišal sem samo eno. V njem pa me je zelo motilo dvoje. Najprej to, da je bil sestavek napisan popolnoma nekritično in nezgodovinsko, v slogu šolskih učnih knjig nekdanje kraljeve Jugoslavije. Vse, kar so napravili nasprotniki Srbije, je bilo slabo, vse, kar so napravile srbske vlade ali srbski nacionalisti, pa je bilo dobro. V takem hvalisavem, nekritičnem tonu je bil prikazan n. pr. tudi sarajevski atentat, ki ni bil samo okruten, ker je postala žrtev tudi nedolžna ženska in mati, ampak tudi zločinsko nepremišljen, ker je vrigel svet v svetovno vojno, ki je prinesla zlasti nam Slovcem ogromno gorja in razdelitev našega narodnega ozemlja. Toda za atentat avtor ne najde besedice moralne kritike, niti s stališča krščanske etike.

Toda še bolj me je zbadlo nekaj drugega. V oddaji je bilo med drugim rečeno, da so zahodne sile »ustanovile Albanijo zato, da bi odrezale Srbijo od morja«. To pomeni, da bi bile morale dopustiti Srbiji, ki je sama tudi komaj postala neodvisna, da si prilasti ozemlje albanskega naroda, »da bi prišla do morja«. Toda ali tisti, ki je pripravil to oddajo, ne prizna albanskemu narodu pravice do obstoja in do lastne države? In iz kakega razloga tega ne prizna? Morda zato, ker so Albanci majhen narod, ki bi moral izginiti na ljubo malo večjemu sosednjemu narodu?

Menimo, da bi moral radio Trst A bolj upoštevati v svojih oddajah te vrste moderno kritično zgodovinsko merilo in se ne ustavljati pri prežvelem napihnjenem in »črno-belem« izražanju. Poudarjal naj bi načelo, da imajo vsi evropski narodi pravico do svobode in neodvisnosti in da je le na taki osnovi mogoče graditi novo Evropo in nov svet. Kar pa še posebej zadeva zgodovino stare Jugoslavije in njenega nastanka, je bilo napisanih v zadnjih desetletjih na desetine dobrih kritičnih del tako v Jugoslaviji sami kot tudi v tujini, v katerih so poleg pozitivnih dejstev prikazana in osvetljena tudi negativna, n. pr. vloga terorizma raznih »črnih« in »belih rok« v srbskih vojaških krogih, zaslepljeni nacionalizem in nedemokratske metode raznih srbskih vlad, tudi pri pridruževanju Slovcem in Hrvatov Jugoslaviji ter uveljavljanje centralizma; iz teh knjig bi bil lahko avtor oddaje pripravil objektivno in resnično zanimiv prikaz tedanjega oddajanja, ne da nam je postregel z lekcijo iz nekdanjih šolskih čitank karadjordjevske Jugoslavije.

Dobro vemo, da so take oddaje na hitro pripravljene in da ni mogoče točno pretehtati vsakega članka, ker urednik pač ne more biti strokovnjak za vse. Vendar pa malo več kritičnega duha in skrbi za kvaliteto najbrž le ne pomeni prehudega napora; to dokazuje tudi dejstvo, da so mnoge druge oddaje skrbno pripravljene in vsebinsko, to je: kvalitetno negovane. Poslušavec

Tako se je končala dejavnost pokrajinskega sveta, ki je bil izvoljen v novembru leta 1964. Prvo sejo je imel 9. februarja 1965, tako da je deloval manj kot eno leto. V tem času je sprejel pokrajinski odbor, ki mu je predsedoval dr. Savona, nad 2 tisoč sklepov, pokrajinski svet pa jih je na 27-ih sejah (torkove bi bila morala biti 28.), odobril 225.

Pokrajinsko upravo bo zdaj vodil prefektorni komisar in to do novih volitev, ki so predvidene za jeseni, hkrati z občinskimi volitvami.

Skupina misovskih pokrajinskih svetovalcev je imela po neuspeli seji pokrajinskega sveta sestanek, na katerem so svetovalci sklenili, da odstopijo.

Krščansko - demokratični, in socialistični svetovavci so že takoj po naznanilu o sklicanju seje — po pismu, ki ga je pisal vladni komisar predsedniku Savoni — sklenili, da se seje ne udeležijo, ker je bilo jasno, da tudi na njej ne bo možno izvoliti novega pokrajinskega odbora in predsednika. Iz istega razloga ni prišel na sejo svetovavec Slovenske skupnosti Saša Rudolf.

SPET HUDA NESREČA V MIRAMARSKEM DREVOREDU

V Trstu sta v nedeljo izgubili življenje dve sestri v avtomobilski nesreči, ki jo je povzročil led. Žrtvi sta 63-letna Ada Spangher, ki je bila takoj mrtva, in 70-letna Pia Spangher, ki je izdihnila pet ur po nesreči v bolnišnici zaradi hudih poškodb na glavi in po telesu. Bili sta doma iz Istre. Vračali sta se z izleta v Furlanijo z avtom FIAT 600, ki ga je šofiral 55-letni Oreste Bari. Že v Miramarskem drevoredu pa je avto zdrsnil na ledeni ploskvi vstric železničarskega drsališča in treščil v drevo ter se razbil.

Kaj dela prometna policija?

Morda je tokrat res kriv samo led, dejstvo pa je, da bi morala prometna policija končno napraviti konec divjim avtomobilskim dirkam v Miramarskem drevoredu, kjer se že vrsto let dogajajo smrtne nesreče, ne da bi se bilo dozdej kaj ukrenilo. Če pametni avtomobilisti previdneje vozijo, pa jih nespametni prehitevajo. Mislimo, da bi poveljstvo mestnih stražnikov lahko pogrešilo enega izmed množice stražnikov, ki se sicer vrte samo z blokom v rokah okrog parkiranih avtomobilov, da bi pazil rajši na promet v Miramarskem drevoredu, vsaj v kritičnih urah.

SMRT POSTENECA MOŽA

Vse, ki so poznali dobrega moža Silvestra Križmančiča iz Bazovice, je hudo zadelo vest o njegovi smrti. Padel je pri delu z zidarskega odra in se tako hudo poškodoval, da je umrl že med vožnjo v bolnišnico. Star je bil šele 59 let.

Pokojnik je bil splošno spoštovan kot poštenjak in zaveden slovenski in krščansko čuteč mož. V tem duhu je vzgojil tudi svoja otroka Silvano in Alda.

Naj v miru počiva, družini pa naše iskreno sožalje.

RAZPIS SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA V TRSTU ZA MLADE IGRALKE IN IGRALCE

Uprava Slovenskega gledališča v Trstu razpisuje natečaj za sprejem v dramsko šolo SG. Pogoj za sprejem bo preizkusni izpit pred gledališko komisijo. Prijavitelj mora pripraviti za izpit recitacijo in kratek odlomek iz proze. Interesenti ne smejo biti mlajši od 16 let (dekleta) in 18 let (fantje). Prijave je treba oddati do 1. februarja 1966 na upravo SG, ul. Petronio 4, Trst. V prijavi morajo biti točno navedeni naslovi prijavljenih del in točni naslov prijavitelja.

Uprava SG

SLOVENSKO DOBRODELNO DRUŠTVO PRIREDI:

SLOVANSKI PLES

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

PREDSTAVE V KULTURNEM DOMU
MALA DVORANA

William Shakespeare

SKOZI ŽIVLJENJE

RECITAL

Izjava JOŽKO LUKES

V petek, 14. januarja ob 21. uri (premierski abonma); v soboto, 15. januarja ob 21. uri (abonma prva ponovitev); v nedeljo, 16. januarja ob 16. uri (nedeljski popoldanski); v sredo, 19. januarja ob 20. uri (študentski abonma); v četrtek, 20. januarja ob 21. uri (invalidski abonma); v petek, 21. januarja ob 21. uri (sindikalni abonma); v soboto, 22. januarja ob 21. uri (okoliški abonma); v nedeljo, 23. januarja ob 16. uri.

GOSTOVANJA: v petek, 28. januarja ob 20.30 v Sv. Križu.

Beneška Slovenija

Verzegnisi:

DOMAČE SAGRE

Na god svetega Antona puščavnika so naši vaščani obhajali po stari šegi svoj praznik. Na ta dan se blagoslavlja semena za pomladno setev in kmetijsko orodje. Svoj blagoslov dobi tudi prešiček sv. Antona in pa »svetnikov kruh«, ki se razdeli med vse vaščane. Ta navada sega še v starodavne čase.

Letos pa je bila upeljana še ena novost, in sicer zanimiva živalska razstava. Ta je prva svoje vrste v teh krajih in prikazuje vse vrste ptic in kužuharjev iz naših gorskih krajev. Privabila je dosti domačih in tujih gostov. Le škoda, da padejo te šagre v mrzli zimski čas, zlasti letos, ko že zdavna ne pomnimo take zime.

Podbonesec:

BREZ VODE

Preskrba z vodo je bila za naše vaščane vedno pereče vprašanje. Še ni dolgo, ko vodne napeljave niso imele mnoge stranske vasi. Zdej ko jo imajo so pa na dnevnem redu pogoste okvare. Včasih od poplav in usadov, zdaj pa od hude zmrzali. Zadnji mrz je povzročil v okolici Podbonesca, zlasti v Tarčeti in Larcu, da so počile vodne cevi. Nekaj dni je ostalo petdeset družin brez vode. V najhujšem mrazu je moralo tristo ljudi skrbeti za vodo, kakor je znalo in moglo, zase in za živino. Za silo so v sredo popravili vodovodne cevi, toda potrebno bi bilo, da se nadomeštuje z novimi in morda globlje zakopljejo v zemljo.

OBMEJNA TRGOVINA

Ko človek premišlja o mali obmejni trgovini v goriškem pasu, se nehote spomni na stari pregovor, da enkrat teče pes enkrat zajec. Se do lani je vse drlo kupovat z onstran meje v Gorico. Zdaj se pa godi že nekaj mesecev prav obratno. Večina Goričanov hodi skoro vsak dan kupovat tudi navadne življenjske potrebščine v obmejni pas Nove Gorice. Goriški trgovci so že preračunali, da so potrošili ljudje iz goriške pokrajine v lanskem letu okrog 500 milijonov lir za nakupovanje življenjskih potrebščin in oblačil. Drugih 500 milijonov gre za bencin. To da že skupaj eno milijardo lir, ki so se preselile iz žepov goriških potrošnikov v blagajne onkraj meje. Prištetje je potreba še potrošnje nedeljskih izletnikov po Soški in Vipavski dolini, pa razumemo skrb in nevoljo goriških trgovcev in gostincev. Trgovine v severnem delu mesta, v Raštelu in pri pokritem trgu so zgubile skoraj vse jugoslovanske odjemalce in še polovico domačih. Goriške gospodinjice so preračunale, da si lahko prihranijo z zamenjavo ena proti dve in z nakupovanjem v Novi Gorici tudi po več desetisočakov na mesec. Zato tudi hodi mnogo goriških gospodinjic že zjutraj namesto na goriški trg celo po zelenjavo in krompir na ono stran meje.

Jugoslovanski cariniki se ne brigajo za ta pojav, ker pride tja tuja valuta. Na italijanski strani pa pritiskajo zlasti trgovci, da podvzamejo oblasti strožje ukrepe, sicer bodo morali zapreti svoje trgovine. Še nekaj časa bo pa težko uskladiti želje trgovcev in željo goriških gospodinjic po cenejšem blagu, čeprav le z valutno zamenjavo.

V zvezi z obmejnimi prehodi je upeljala goriška kvestura tudi nekatere spremembe. Za podaljšanje ali obnovo propustnic je treba poleg fotografij, kot dosedaj, izpolniti tudi obrazec in priložiti še družinski list, izdan od občine. Taka propustnica velja za 3 leta. Dvolastniška dovoljenja bodo veljala samo za eno leto in pri obnovi bo treba navesti vzroke za podaljšanje.

Dvolastniki, neposredni obdelovalci, ki imajo prepustnico, veljavno že za leto 1965, se pa obveščajo, da ista prepustnica avtomatično velja tudi za vse leto 1966. Za podaljšanje teh prepustnic ni potreba nikakih formalnosti.

FOLKLORNA PRIREDITEV

V nedeljo popoldne in zvečer smo imeli priložnost občudovati zanimivi in harmonično zlit nastop folklorne skupine »France Marolt« iz Ljubljane v dvorani Katoliškega doma. Skupina je imela na sporedu narodne plesne, pesmi in godalni kvartet. Občinstvo je prisrčno sprejelo »Belokranjski ples« z ritmičnim udarjanjem in s svetlobnimi efekti. Sledili so še plesi iz Prekmurja, iz tržaške in koperske okolice z godbeno spremljavo. Četvorica plesavk je krasno podala rezijanske plesne s petjem in v narodnih nošah. Poslušavci pa so bili seveda na koncu vsi navdušeni z Gorenjskim svatbenim plesom z mnogoterimi šaljivimi vložki. Spretna napovedovalka je lepo povezovala in pojasnjevala posamezne prizore. Štirje godci so pa med odmori skrbeli za dobro voljo. Vsa prireditve je pokazala tudi umetniško višino nastopajočih. Skoda, da je bila udeležba pri večerni predstavi premajhna. Tudi tu bi se morali začeti spraševati po vzrokih.

KULTURNA BREZBRIZNOST?

Prejšnjo nedeljo in zadnjo soboto je nastopil v Gorici v telovadni dvorani orkester tržaškega gledališča »Verdi«. Strokovni kritiki so se zelo pohvalno izrazili o obeh koncertih. Ne pa tako o obisku. V nedeljo popoldne ob petih se je udeležilo koncerta le kakih 100 ljubiteljev glasbe. Slabi obisk so pripisovali zgodnji popoldanski uri in še nekaterim drugim prireditvam ob isti uri.

Drugi simfonični koncert istega orkestra so zato preložili na soboto zvečer ob deveti uri. Obisk je bil pa še slabši. Našteli so le okoli 60 gostov, čeprav je bilo izvajanje pod dirigentom Biondijem in s solistom violinistom Sangiorgijem na višku. Spočetka se je kar čutila zadrega orkestra spričo prazne dvorane. Tej kulturni brezbriznosti se je treba toliko bolj čuditi, ker je bila vstopnina nizka.

Občudovati moramo pogum in dobro voljo tržaškega orkestra, ki bo še tretjič, po programu, nastopil v Gorici. Prireditelji so izbrali za nastop zopet drugi dan, in sicer danes v četrtek ob 9. uri, v upanju, da bo obisk vsaj zadnjikrat številnejši. Orkester, ki ima na sporedu Nielsena, Mozarta in Brahmsa, bo vodil dirigent Francesco Cristofoli, kot solist pa bo nastopil Cristiano Rossi.

NAGRAJENA DIJAKINJA

Dijakinja Rosana Calligaris iz Standreža, ki obiskuje I. razr. slovenske nižje enotne srednje šole, je prejela nagrado Motta v znesku 60.000 lir. Učenka je edina v pokrajini, kateri je bila podeljena ta nagrada.

RODITELJSKI SESTANEK

V nedeljo je bil drugi roditeljski sestanek na slovenskih srednjih šolah v Gorici. V šolskem poslopju v ulici Randaccio so se zbrali starši dijakov, ki obiskujejo enotno nižjo srednjo šolo. Udeležba je bila res zadovoljiva, kar ponovno dokazuje, da so se tudi naši starši začeli zanimati za uspehe svojih otrok.

Ravnatelj Rožič je nagovoril starše in njih namestnike. Opozoril jih je, da nekateri dijaki ne kažejo ne dobre discipline in ne pozitivnih uspehov. V takšnih slučajih je potrebno, da tudi starši podprejo trud in prizadevanje profesorjev in če je potreba, da tudi sami kaznujejo svoje otroke. Na sestanku so govorili tudi o šolskih knjižnicah, ki bi pomagale staršem trajno slediti šolskemu življenju svojih otrok. Ravnatelj bo to pobudo podprl s poudarkom, da je tudi od strani staršev potrebna vsakdanja kontrola.

Po sestanku je sledil razgovor s posameznimi profesorji, ki so staršem pojasnili šolske uspehe ali pomanjkljivosti njihovih otrok.

VEČERI OB SREDAH

Prejšnjo sredo je pripravilo Slovensko planinsko društvo v Gorici prav prijeten večer ob 20-letnici svojega delovanja v klubski dvoranci na Korzu. Udeležilo se ga je prav lepo število članov in povabljenih gostov. V začetku sta društveni predsednik Kumar in tajnica Smetova podala izčrpno in zanimivo poročilo o društvenem delovanju v dvajsetletju. Vmesni spored so izpolnili čvrsti pevci iz Standreža pod vodstvom še vedno mladega zborovodje Lupi-

Iz Goriške

na, ki so prav krepko zapeli nekaj planinskih. Izkazal se je tudi mladi harmonikar z Bukovja. Ob koncu je zvesti planinec iz Standreža predvajal dolgo vrsto krasnih barvanih diapozitivov posnetih z visokih tur planinskega društva. Slike sta spretno in v šaljivem tonu povezovala Bratuž in Smetova.

Po zaključenem sporedu so si udeleženci ogledali dobro urejeno razstavo planinskih slik, knjig in društvenih lepakov, ki prikazujejo živahno delovanje planinskega društva v združevanju vseh slovenskih goriških rojakov v ljubezni do lepe domače prirode.

Sovodnje:

OBČINSKI SKLEPI

Dne 14. januarja se je zbral občinski svet na prvo letošnjo sejo. Svetovavci so odobrili več sklepov, ki se tičejo javnih občinskih del. Prva in druga točka dnevnega reda sta obravnavali cesto z Rubij na Vrh. Svetovavci so razpravljali in odobrili stroške za asfaltiranje te ceste, ki spada v duhu deželnega zakona med tiste turistične ceste, za katere je predvidena finančna pomoč od strani dežele. Finančno pomoč za to cesto je dala tudi vojaška uprava. Pri drugi točki se je govorilo o potrebi in stroških za nekatera dodatna dela na tej cesti. Vrhovci upajo, da se bodo popravila in asfaltiranje kmalu končala in da bodo vendar že enkrat povezani z občinskim središčem.

Pri tretji točki se je obravnavalo in sprejelo izplačilo trinajste plače; tako se bodo počasi tudi plače naših občinskih službenec izenačile s prejemki državnih iste stopnje. Pri vsaki teh točk je občinski svet po živahni debati enoglasno glasoval.

Zupan Češčut je tudi predlagal, da bi občina prispevala 50 odstotkov za vodno napeljavo k tistim hišam, ki niso več kot 200 metrov oddaljene od obstoječih vodnih naprav. Zupanov predlog je prodrl in svet je odobril pol milijona lir kot prispevek za priključitev k vodovodnemu omrežju nekaterih hiš v Sovodnjah in v Rupji.

V bližnji prihodnosti se bo odprlo tudi delovišče za brezposelne.

Rupa:

POSKRIBITE ZA SOLARJE — POGREB

Huda zima je pritisnila tudi pri nas, kar ni nič novega. Novo je pa to, da se tega dejstva premalo zaveda naša šolska uprava. Šolski otroci se namreč pritožujejo, da jih v šoli že nekaj dni prav pošteno zebe. Pravijo, da postane v učilnicah toplo šele tedaj, ko gre pouk že h koncu in se otroci odpravljajo domov. Drva so na razpolago in peči tudi kurijo, toda v teh mrzlih dneh bi morala postrežnica zjutraj malo bolj zgodaj podtakniti peči v šolskih sobah, pa bo v redu.

V petek, 14. januarja, smo spremili k večnemu počitku soseda Devetaka Franca, po domače »pri Krulcu«, blizu mirenkega obmejnega prehoda. Mož je bil že v letih. Osem križev je nosil na ramah, pa je bil še vedno zdrav in delaven. Po poklicu je bil čevljar. Zdaj je šel še on za svojo ženo, ki mu je lani umrla. Zapušča dve hčeri in sina, katerim izražamo globoko sočustvovanje.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Recital Jožka Lukeša

Slovensko gledališče kaže v zadnjem času vedno večjo razgibanost in iskanje poti, da bi pritegnilo čim širši krog gledavcev. Potem ko je v zadnjih letih skušalo opravljati predvsem svoje umetniško poslanstvo in ne več izrazito političnega kot v svojem začetku, je to svojo nalogo poglobilo in razširilo. V izbiri del ima vodstvo lahko večjo ali manjšo srečo, kar zgovorno pravi »Veliki pasijon« ali pa »Po brezkončni poti«, da omenimo le dve deli iz lanske sezone. Vendar je gotovo, da se sedanje vodstvo zaveda kulturnega poslanstva in naloge, ki jo ima slovensko gledališče v Trstu. In kolikor bolj bo vodstvo lahko kulturni program dosledno uresničilo, toliko bolj bo gledališče kulturno dejstvo in toliko širši odmev bo doseglo med slovensko manjšino.

Uvedba recitalov v letošnji sezoni je nov pokus zadovoljiti gledavce, čeprav morda le tisti krog ljudi, ki mu ni toliko za zunanji teatraličen poudarek, ampak bolj za lepoto poezije, za tematiko in morda misel. Najbrž bo ta način zadovoljil manjši krog ljudi. Vendar je tudi v tem izpolnjena velika naloga.

V iskanju in vnemi za novim razmahom gledališča je morda za prvo leto zamišljenih kar preveč recitalov. Prvi je padel v čas, ko je sezona na višku in bi moral biti obisk predstav čim širši. Razen tega bodo nastopili v teh recitalih igravci tržaškega, sorazmerno majhnega ansambla, ki jih vidimo tako rekoč v vsaki predstavi. Bati se je, da bodo v tem oziru nastopi nekoliko preraseni. Prej bi morda pričakovali, da bi z recitali gostovali kaki večji igravci iz osrednje Slovenije, če je seveda to mogoče. Moramo pa istočasno povedati, da nismo opazili kakega podobnega resnejšega nastopa v slovenski prestolnici. A kljub vsem pomislekom je bil prvi recital Jožka Lukeša pogumno dejanje gledališkega vodstva in igravca samega.

Recital traja eno uro brez vsakega oddiha. Čas je dobro premišljen, kajti malo daljši program bi zahteval vsaj kratek presledek. Posvečen je izključno Shakespearju. Izbor iz pesnikovih del je opravil in večer zamislil ter režiral Brančo Gombač.

Izbor Shakespearovih del za ta večer je zelo smotrni, urejen, s tankim poslušom za celoto, izbran s finim estetskim čutom, zamišljen kot prez velike poezije. Režiser je hotel nanizati v intimitetnem prostoru — zato je izbral malo dvorano — bogastvo velike lepote, na drugi strani pa grmado velikih človeških spoznanj, resnic, senc, podob in neizprosni odkritij življenja, ki so večno veljavne in večno žive, kot bi jih bil izrekel in napisal genij današnji večer. Tudi začetek in zaključek je našel Gombač tak, da je večer dobil pravo podobo celote, čeprav je sestavljen iz toliko drobcev. Vsebinsko je večer nudil gledavcem obilje podob, trpkega spoznanja in množico besedne lepote.

V dvorani je postavljen majhen oder s stolom in lobanjo na robu odra. Zarometi osvetljuje sredo odra, večje odlomke loči in delno spremlja glasba, kot jo je napisal Marijan Vočopivec. Z vsemi temi pripomočki je režiser Gombač razbil monotonost in je rahlo obarval nastop enega samega igravca, da ne bi postal premonoton.

Vstop Jožka Lukeša skozi stranska vrata je siguren, sicer v njemu lastnem nekoliko počasnem in težkem koraku. Prav tak je njegov premik. K posrečeno izbrani srajci bi morda bolj odgovarjale drugačne hlače in tudi čevlji. A kmalu, ko Lukeš prične svoj recitativ, pozabiš, da so te motili čevlji. Pozabiš tudi na njegovo malce neokretno hojo in te prevzame poezija. Lukeševa kretnja je izrazno močna, vendar je že delno postala manira, rajši bi, da bi bila manj široka, pa bolj prefinjena, bila bi bolj stilna. A to občutiš le tu in tam. Sicer pa verz teče, izgovor je odličen, rima naravna, le redko zaznaš, kje je končal en verz in kdaj je začel drugega: lepo je vezal miselne celote. Sonet se preliva v monolog iz različnih dramskih tekstov, monolog v sonet.

Odlomki so različni, so sama poezija in so izpoved Shakespearovih junakov, njihove težke usode in spoznanja, bridkosti in sreče. Vendar niso prišla do izraza različna dela in različni značaji, tako postavim, da bi gledavec videl pred seboj zdaj Romea, zdaj Kasko, pa spet vojvodo

ali pa Riharda. Tudi verjetno ni bil tako zamišljen spored in taka tudi ni bila režija. Bil je to pač recitativ, enourni recitativ Shakespearove poezije, ki jo je razlil preko svojih številnih del v takem bogatem obilju.

Jožko Lukeš je pokazal v svojem recitalu izreden posluš za poezijo, občudovanja vreden spomin, saj je govoril brez vsakega šepetavca eno uro v zamišljenem sporedu brez najmanjše zadrege množico verzov, nikjer ga ni prevzela in zanesla predanost snovi, ampak je bil ves večer njen suveren izpovedovavec.

Tako je Lukešev recital zapustil lep vtis med poslušavci in je premiersko občinstvo zadovoljil in navdušil. To je bil resnično lep kulturni večer, res morda bolj za izbran krog, mogoče pa bo kljub temu odkrival bogastvo lepote tudi širšemu krogu občinstva in ga bo vabil in uvajal počasni v svet čiste poezije in umetnosti. J. P.

MAJDA SEPE NAGRAJENA V CORTINI

V enem izmed glavnih hotelov v Cortini so podelili »Oskarje« za lahko glasbo oziroma popevke. Dobili so jih Italijanki Gina Lollobrigida in Milva, Svicarka Marisa Frigerio, Rus Vladimir Waiman, Slovenka Majda Sepe in Libanonec Bader Trambusi.

JACOPETTI OPROŠČEN

Javni tožilec v Rimu je zahteval, da se arhivna kazenski postopek proti filmskemu režiserju Gualtieru Jacopettiju in proti dvema filmskima operatorjema, ki so bili obtoženi trojnega uboja v Kongu, češ da so pripravili nekega kongoškega vojaka do tega, da je streljal v skupino otrok v neki uporniški vasi in tri ubil. Javni tožilec pa se je prepričal, da takega prizora v Jacopettijevem filmu »Zbogom Afrika« ni. Zato je ustavil preiskavo proti njemu.

V mestnem gledališču v Bologni so prizorili opero »Božična pesem«, ki jo je zložil Lino Livabella, ki je umrl pred poldrugim letom. Predstava je doživela zelo lep uspeh. Dirigiral je maestro Buoncompagni.

V Milanu so podelili tradicionalno literarno nagrado »Bagutta« pisatelju Manliu Cancogniju za roman »La linea del Tomori« (Fronta čez Tomori). Roman je avtobiografskega značaja in v njem opisuje Cancogni svoje dogodivščine med drugo svetovno vojno kot častnik na albanski fronti.

„MLADIKA“

Na uvodnem mestu zadnje, dvojne lanske številke »Mladika« je objavljen članek »Betlehemski utrineki«, v katerem je hotelo uredništvo izraziti vzdušje, v katerem je obhajal letos Božič slovenski narod. V članku beremo med drugim: »...Pozdravljamo Božič in ga nestrno čakamo. Še posebej ga pričakujemo letos pod vtisom velikih dogodkov. 14-dnevno kroženje po vesolju in srečanje ljudi v tem brezkončnem prostoru; veličastni zaključek vesoljnega koncila; pa spet Vietnam in Rodezija, Kitajska in Združeni narodi in še tisoč dogodkov. Ko pomislimo za trenutek na vse to, čutimo z vsem svojim bistvom, da živimo v velikem času: vse zori v vrh, v večji napredek, v močnejši ritem življenja. Sredi tega velikega dogajanja smo mi in je ves naš mali narod. A kot smo v vsej svoji zgodovini kot narod vedno ujeli korak s svetovnim napredkom in s kulturno rastjo, tako se uvrščamo v svetovno družino narodov tudi danes. ...naši sosedi nas več ne taje. Na tak ali drugačen način nam priznavajo pravico do življenja in napredka. Drugače kot nekoč? In mi? Saj nas ni utrudil 1500-letni boj za obstanek. Ta trenutek iščemo božje bližine in opore v jaslicah. Iščemo novih moči za novo življenje. Vsak posameznik in ves narod. Da ne bomo uničevali več mladih življenj še nerojenih otrok; da ne bomo obupavali nad svojo bodočnostjo; da bomo zaživeli polno, zdravo, pogumno življenje povsod ...to je voščilo Mla-

Kulturne novice

Blizu Marseja je umrl belgijski slikar Engel Pak, ki so ga smatrali za enega izmed pionirjev abstraktnega slikarstva. Star je bil 81 let. Leta 1934 se je po burnih razstavah v Parizu umaknil v Provanso, v kraj Valabre, kjer je kmetoval in slikal. Tam je živel do smrti.

Tržaški kipar Marcello Mascherini je prejel zlato medaljo predsednika republike za dela, ki jih je razstavil na razstavi upodablajoče umetnosti v palači Barberini v Rimu.

Zlato medaljo četrte razstave pokrajinskih slik iz naše dežele, ki je bila prirejena v kulturnem centru USIS v ulici Galatti 1, je dobil tržaški slikar Federico Righi.

V Rimu je umrl pisatelj Arnaldo Frateili. Star je bil 77 let. Bil je znan tudi kot kritik. Njegova zaslug je med drugim, da je odkril pisatelja Alberta Moravio, potem ko je ta napisal knjigo »Gli Indifferenti«.

V starosti 85 let je umrl francoski pisatelj René Behaine. Pred petimi leti je bil predlagan za Nobelovo nagrado.

Letošnjo nagrado »Nadal«, ki jo podeljujejo v Barceloni pisateljem španskega jezika, je dobil kolumbijski pisatelj Eduardo Caballero Calderon za roman »Dobri divjak«. Nagrada znaša 150 tisoč pezeta in je najvišja španska literarna nagrada.

Predsednik Saragat je poslal kot svoj osebni prispevek vsedravnici pisateljski blagajni dva milijona lir, kot pomoč zaslužnim in potrebnim pisateljem. Ob tej priložnosti je predsednik republike ponovno izrazil svoje osebno zanimanje za potrebe pomoči in socialnega skrbstva za pisatelje, ki živijo v slabih razmerah.

Dirigent edinega poklicnega češkega jazz orkestra, Jan Arnet, je zaprosil z ženo in enoletno hčerko za politično zavetje v Zahodnem Berlinu. Arnet je nastopal zadnje čase s svojim kvintetom Reduta iz Prage v nekem zahodno-berlinskem nočnem lokalu.

V nemškem kulturnem inštitutu v Trstu je nastopil Trio Göbel iz Berlina, ki ga sestavljajo pianist Horst Göbel, violinist Max Kayser in violončelist Gottfried Schmidt-Enders. Izvajal je skladbe Haydna, Mendelssohna, Hemseja in Brahmsa.

Fellinijev film »Giulietta degli spiriti« (Giulietta duhov) je bil izbran kot najboljši film v tujem jeziku, kar so jih predvajali lani v Združenih državah.

Tudi Jugoslavija je bila zastopana na 12. mednarodni reviji kratkih filmov v Rapallu, ki je trajala pretekli dni.

dike Slovincem po svetu, posebej še tržaškim in goriškim.«

Med ostalo vsebino prebere človek z največjim zanimanjem članek o novem zavodu »Slovenicum« v Rimu in govor, ki ga je imel prorektor Slovenicum, mons. Jezernik o odprtju tega izredno važnega slovenskega zavoda, v katerem bodo odslej lahko študirali duhovniki iz Slovenije. Objavljen je intervju z izvoljenimi predstavniki slovenske manjšine v naši deželi. Maks Šah nadaljuje svojo zanimivo »Zgodovino slovenskega šolstva« na Tržaškem in Goriškem, ki bi zaslužila, da bi izšla v posebni brošuri. Zanimiv je tudi intervju s kiparjem Goršetom v zvezi z njegovo razstavo v Washingtonu. Janez Belej nadaljuje svoj potopis po Južni Afriki, Jože Peterlin pa poroča o delu Slovenskega gledališča v Trstu, navezujoč na njegovo 20-letnico. Igor Tuta je objavil novelo »Marko in jaz«. Objavljena je tudi aktualna anketa »Kaj sodijo naši otroci o svojih domovih«. V isti rubriki najdemo daljše poročilo o delu in težavah, pa tudi uspehih Slovenskega kulturnega kluba. Maks Šah je prispeval tudi kratek članek o stoletnici Krekovega rojstva.

Ostali del te številke napolnjujejo razna aktualna kulturna poročila, recenzije, na primer o zadnji številki revije »Most«, poslanice drugega vatikanskega koncila, nadaljevanje povesti »Tujci povsod«, ki jo piše Zora Saksida, in drugo.

GOSPODARSTVO

VODNA KRIZA

Preskrba s potrebno sladko vodo za človeška bivališča, zlasti pa za mesta, za poljedelstvo in za industrijo, postaja vedno važnejši problem. Potrebe stalno rastejo, razpoložljivost sladke vode pa se krči. Človeštvo išče izhod iz te vodne krize z izrabo slane, morske vode, katero pa je potrebno najprej razsoliti, napraviti jo sladko. — V to svrhu je vlada ZDA sklicala v oktobru 1965 poseben mednarodni simpozij ali kongres, katerega so se udeležili izvedenci iz 65 držav. Tem je predsednik Johnson 4. oktobra 1965 naslovil posebno poslanico, ki pravi med drugim: »...Med tem ko ste tukaj zbrani, ležijo neobdelane velike površine zemljišč, ki bi morala roditi živež za lačne. Vse človeštvo s skrbjo pričakuje plodove vaše dejavnosti in najbolj neučakljivo sem jaz.« Poslanica končuje takole: »Voda je potrebna vsemu človeštvu in zato moramo vsi sodelovati pri rešitvi tega problema. Mi Američani smo pripravljeni sodelovati z vsako državo in na vse načine. Ne moremo več čakati, ker ta problem zahteva nujno rešitev.«

Znano je, da sta dve tretjini zemeljske površine pokriti z morjem, ki predstavlja 97% svetovne vodne količine. Samo 3% vode na svetu je porabne, ostala je slana. V vsakem litru morske vode je raztopljenih 35 do 40 gramov raznih soli. Za izločitev te soli poskušajo in so poskušali že več načinov, a nobeden teh načinov ne zadovoljuje, ker pride sladka voda predraga. V ZDA daje najcenejšo razsoljeno morsko vodo neko podjetje v Punta Loma v Kaliforniji, ki dobavi dnevno 5 milijonov litrov vode po ceni 165 lir za 1 m³ = 1000 litrov. Sedaj gradi neko drugo ameriško podjetje veliko razsolilnico na Kanarskih otokih, kjer

VINARSKE ZADRUGE V ITALIJI

Leta 1952 je bilo v Italiji 264 zadružnih kleti in podobnih organizacij, ki so lahko vketile 4 milijone hl. Do 15. septembra lani pa se je število zadružnih kleti več kot podvojilo, saj jih je bilo 673 in so imele prostornine za 21.5 milijonov hl.

Iz navedenih števil je razvidno, da gradijo danes mnogo večje skupne kleti, kot prej: prej je klet lahko sprejela do 15.000 hl, zdaj pa lahko sprejme dvakrat toliko količino. — Danes vketijo zadružne kleti že več kot 1/2 redne vinske letine. — Najbolj globoko v vinarstvo segajo zadružne kleti v Južnem Tirolu (Trident - Bocen), kjer gre ob trgatvi v zadružne kleti okoli 96.5% pridelka. Zato pa ima ta pokrajina malo tipov vina, a vsi so prvovrstni, zlasti ker je tam vino dobro šolano.

In pri nas? Kdaj bo uresničena ideja zadružne kleti?

ATOMSKA CENTRALA V GARIGLIANU

Jedrsko centrala v Gariglianu v južni Italiji je zaključila prvi cikel obratovanja, ki je trajal dve leti.

Omenjena centrala je povezana s centralama v Latini in v Trino Vercellese ter tvori edini sistem te vrste v Evropi, poleg britanskih. Centrala v Gariglianu ima moč 150 milijonov vatov ter dobavlja tok Neaplu in Rimu.

bo stal 1 m³ vode samo 130 lir. Upravičeno je upanje, da se bo razsoljevalni postopek tako izpopolnil in pocenil, da bodo suha zemljišča postala rodovitne njive in da bo pomanjkanje vode samo še spomin.

Znanstveniki so danes osredotočili svoja raziskovanja za razsoljevanje morske vode v tri postopke: destilacijo, zmrzovanje in elektrolitično čiščenje. Za vsakega izmed teh postopkov pa je potrebno ogromno energije, ki pa je še vedno zelo draga. Upajo, da bodo v kratkem imeli na razpolago ogromne množine sončne energije — izrabo sončnih vročih žarkov. Ta energija bo poceni. Upajo pa tudi, da se bo posrečilo najti pot do cenejše atomske energije.

Na celem svetu deluje danes že mnogo podjetij, ki razsoljujejo morsko vodo. V Italiji je tako podjetje v sklopu z veliko železarno, katero je zgradila Italsider v Tarrantu. Dnevno dobijo 4.5 milijonov litrov sladke vode. Družba SELNI ima enako napravo v Trino Vercellese v svoji centrali za atomsko elektriko. Obe napravi sta zgrajeni po isti ameriški družbi. — Največ podobnih podjetij za pridobivanje sladke vode je v državi Izrael in na Japonskem.

Goriški konzorcij za napredek

V ponedeljek 10. januarja t. l. je bil v dvorani pokrajinskega sveta sestanek županov in njihovih zastopnikov, ki ga je sklicala Pokrajinska uprava, da bi predstavnikom občin prikazala korist in nujnost udeležbe pri Posoškem konzorciju za gospodarski in socialni napredek (CIPES). Sestanku je predsedoval pokrajinski predsednik dr. Chientaroli, od pokrajinske uprave sta bila prisotna odbornika Vežil in Waltritsch. Med prisotnimi smo opazili sovodenjskega župana Jožefa Češčuta in zastopnika krmanskega župana odbornika Jožefa Prinčiča. Mnogi župani so bili odsotni. Prisotni župani so se obvezali, da bodo v svojih občinah posredovali, da bi iste vstopile kot člani v ta konzorcij.

V zvezi s tem konzorcijem smo prejeli od pokrajinskega odbornika Marka Waltritscha članek, ki ga spodaj objavljamo:

Ideja o Posoškem konzorciju za gospodarski in socialni napredek (CIPES) je že nekaj let stara, ko se je v državnem merilu, po sestavi vlade levega centra pričelo govoriti o nujnosti programiranja v celotnem gospodarstvu. Medtem ko so desničarske sile nasprotovale programski politiki, je ta dobivala v vladnih krogih konkretnejše oblike. Počasi se je ta politika razširila tudi na krajevne uprave in v naši deželi imamo v zvezi s tem konkreten primer odbornika za programiranje v deželni vladi.

Na Goriškem so o programiranju govorili precej že v prejšnjem pokrajinskem svetu, nujnost povezave med različnimi, naddržavnimi organi se je pokazala na številnih področjih, zlasti v okolici Trziča. Lani aprila je Pokrajinska uprava sklicala pokrajinsko gospodarsko konferenco, na kateri so prišle do izraza težnje o ustanovitvi tega konzorcija.

Ustanovni člani tega konzorcija so: Pokrajinska uprava, Trgovinska zbornica, Goriška hranilnica, občine Gorica, Trzič, Gradiška, Krmin in Gradež. Predstavniki teh ustanovnih članov so pripravili osnutek

VINARSTVO NA SVETU

Vinski pridelok l. 1964 je znašal na celem svetu 278 milijonov hl, ali 32 milijonov hl. več, kot je znašal srednji pridelok prejšnjega petletja. K temu višku je prispevala Italija z 12,5 milijonov, Španija s 7 in Francija s 4,5 milijonov hl.

Vinarstvo je važno zlasti v EGS (Evropska gospodarska skupnost), ki s pridruženimi Grčijo in Turčijo predstavlja nad 40% vsega svetovnega vinarstva, saj sta tu obe največji pridelovalki vina: Italija in Francija. Pridelok vina v EGS komaj ali pa niti ne zadostuje za kritje domače potrebe, ker Francija ne razpolaga več z vinom iz Alžirije.

Vinarstvo danes napreduje v Avstraliji, Južni Afriki, Izraelu in na Japonskem, potem pa zlasti v državah Comencon, to je gospodarske skupnosti komunističnih držav. — Pada pa vinarstvo zlasti v muslimanskih državah, ki so izšle iz francoskega imperija: Tunis, Alžir in Maroko. Velike plantažne vinograde iztrebljajo za pridelovanje žita. V navedenih treh državah zna pasti stalna proizvodnja vina tudi za 20 milijonov hl in se skrčiti na končni pridelok kakih 5 milijonov hl.

Izdajatelj: »Novi list« d. z. o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

statuta za konzorcij, pokrajinski in občinski odbori so ga sprejeli in lani oktobra ga je prefektura odobrila.

Statut predvideva udeležbo vseh občin na Goriškem in eventualno deželne uprave. Voljeni organi tega konzorcija naj bi bila zbor in vodilni odbor. V zboru bodo zastopani vsi člani, vodilni odbor pa je takole sestavljen, da bi vanj prišli zastopniki vseh delov pokrajine, kar dovoljuje tudi da imajo vse stranke svoje predstavništvo v tem telesu.

Statut tudi predvideva, da bodo člani zbora s posvetovalnim glasom tudi zastopniki industrijskih con v Trziču, Gorici, Krminu in kjerkoli bi te nastale. Nadalje se predvideva ustanovitev posvetovalnega odbora, kateremu bo načeloval predsednik Trgovinske zbornice, v katerega naj bi prišli zastopniki delodajalcev in sindikalnih ter strokovnih organizacij, in ki bi aktivno sodeloval z vodilnim odborom.

Naloga konzorcija je pripravljati študije o gospodarskem in socialnem napredku naše pokrajine. Ni pa v njegovi moči vsiliti rezultate teh raziskav občinam, ki bi teh ne hotele izvajati.

Statut je sestavljen tako, da daje vsem strankam goriške politične konstelacije možnost biti sodeležene tako v zboru kot v vodilnem odboru, preko svojih županov in drugih voljenih predstavnikov. Slovenci imamo možnost biti zastopani s tremi župani kot z zastopniki drugih uprav. Prav bi bilo, da bi tri slovenske občine zavzele do tega konzorcija pozitivno stališče, ker bi tako zastopniki slovenske manjšine lahko aktivno prisostvovali in soodločali o gospodarskem in socialnem razvoju naše pokrajine.

MARKO WALTRITSCH
ODBORNIK GORISKE POKR. UPRAVE

ŽENA IN DOM

KAKO RESEVATI PROBLEME PREBUJENE SPOLNOSTI?

Starši in vzgojitelji imajo veliko skrb, kako naj doraščajoči mladini privzgojijo pravi odnos do spolnosti in do ljubezenskega življenja, ki je za vsakega človeka tako važno, pa naj se tega zaveda ali pa ne. Pogosto čutijo, kaj bi morali mladim povedati, pa vendar ne najdejo pravih besed, ali pa tudi ne prave priložnosti. Morda jih odvrča od tega tudi občutek nekake sramežljivosti, ki najbrž tokrat ni na mestu.

Vendar sta našim staršem olajšali to delo dve knjižici, ki sta nedavno izšli. Izdali so ju slovenski duhovniki v Trstu kot 51. in 52. zvezek zbirke »KNJIZIC«, ki se je že resnično priljubila naši javnosti. Novi knjižici imata naslov »TI IN TVOJE DEKLE« in »TI IN TVOJ FANT«. Prvo je napisal Karl Bäuerle, drugo pa dr. Rödleitner. Obe pa je prevedel kapucin frater Robert Podgoršek. Knjižici sta precej obširni, saj ima vsaka nad 80 strani in sta namenjeni, kot že naslov pove, fantom in dekletom, ki se pripravljajo na zakon oziroma, ki morajo reševati probleme, ki se pojavljajo vsem mladim ljudem. To so predvsem problemi prebujene spolnosti, problemi prijateljstva med mladimi ljudmi, nevarnosti pohušanja, odnos do drugega spola, odnos do morale in do življenja sploh.

Priznati je treba, da sta knjižici napisani zelo moderno in zelo stvarno. Prevajalec se je samo na splošno držal izvirnikov, v podrobnosti pa je knjižici tako lepo prilagodil slovenskim razmeram in slovenski psihi, da je skoraj nemogoče uganiti, da gre za prevod. Tako je na primer v knjižici »TI IN TVOJ FANT« vključil zelo aktualen stavek, v katerem govori o pogubnih posledicah bele kuge v Sloveniji, to je o splavih, in navaja tudi dokumentarne številke, ki dokazujejo, kakšno veliko škodo povzroča nemoralen odnos do ljubezenskega življenja in do življenja sploh našemu narodu. Ponekod bi sicer mogli knjižici kritizirati, da premalo upošteva psiho moderne mladine in da sta preveč prikrojeni za tradicionalne razmere velikih mest. Vendar pa je morala v ljubezenskem življenju pač samo ena in avtorja sta se ravnala po doslednih merilih, ne da bi se vdajala skušnjava kakšnega popuščanja.

Kljub prevodu sta knjižici napisani v zelo levi slovenščini, tako da se prevod nikjer ne občuti. Upati je, da bosta dobro opravili svojo nalogo in da bo mladina rada sešla po njima, tembolj ker sta sestavljeni v nevsiljivi, vse prej kot pridigarski obliki.

Moda za vas

SLOVENSKA MODNA REVIIJA

Med ženskim svetom, ki zasleduje razvoj in spremembe v modi, modne revije vedno odjeknejo kot alarmni zvonec: kaj so napovedali v palači Pitti? Kaj je pokazal Pariz za prihodnjo sezono? itd. Pa pogledjmo tokrat še na najbližjo modno revijo in sicer ljubljansko revijo v sklopu sejma Moda 1966.

Na Gospodarskem razstavišču je od 15. do 23. januarja odprt sejem konfekcije, modnih tkanin, pletenin, usnja, usnjenih izdelkov in raznih drugih modnih artiklov. Vsak dan pa sta po dve modni reviji: na popoldanski predstavljajo konfekcijske modele, na večerni pa modele iz metrskega blaga.

Skoro sami domači razstavljalci

Te modne revije se udeležujejo skoro samo domači ustvarjalci tkanin in modelov: edini izjemi sta podjetje Glanzstoff iz Wuppertala in italijansko podjetje Rhodiatoce. Prav zato tem lažje potegnemo črto in ugotovimo, kolikšen je napredek slovenske tekstilne industrije in modne ustvarjalnosti.

Predstavljeni modeli so seveda namenjeni prihodnji pomladi in poletju. Takoj v začetku se je pokazal odločen vpliv francoskega modnega ustvarjalca Courrègesa — vpliv, ki se je raztegnil na vse modne krojače tako v Italiji kot drugod po svetu. Verjetno vam je že znana njegova »ve-soljska« linija z značilnimi čeladastimi pokrivali, visokimi trdnimi ovratniki in geometrijskimi motivi blaga, ki ustvarjajo res nevsakdanje optične vtise velike razgibanosti. Nekateri modeli na re-

viji so bili morda drzni na prvi pogled, a so se vsekakor še držali v mejah okusa. Veliko je bilo oblek v belo-črni kombinaciji, recimo plašč bel, podloga v črno-beli kompoziciji, obleka iz enakega blaga, ali črna obleka z belo črto okrog vratnega in rokavnega izreza ter črni jopič z belo podlogo ali pa še kombinacija belega in črnega blaga tako na obleki kot na jopiču. Nekaj blaga je bilo tudi v stilu »op-art« in modeli so celo želi odobranje. Dobro krojeni so usnjeni kostimi in opaziti je celo precej izbrano kreiranje.

Poletne obleke veselih barv

Poletne obleke so veselih barv, močno izpostavljajo soncu hrbet in rame, povečini imajo prekrižane naramnice spredaj in zadaj. Vse manekenke so nosile pokrivala domače izdelave, tako zimska kot poletna, in večina jih je bila prav lepih. Pogosto so klobuki širokih krajev iz istega blaga kot obleka ali v kontrastni barvi, da poživijo celoto. Kot smo že videli v italijanskih revijah, so nekatere obleke narejene iz dvobarvnega blaga v dokaj nenaravnih kombinacijah, kot na primer fuksija-rdeče in oranžno rdeče barve, kombinirano v rombi ali trikotnikih — morda nekoliko preteška kombinacija in se kot večina skrajnih poskusov letošnjih novosti ne bo obnesla.

Kvaliteta blaga dobra — čevlji manj

Kar zadeva barve in vzorce, je bilo na reviji pestro in prijetno za oko. Kvaliteta blaga mora tudi biti dobra, saj je večina tkanin tako prepariranih, da se ne mečkajo. Tudi blago za moške obleke je na višini in prav tako modeli, nekateri

Še nekaj „prerokb“ za leto 1966

Ob začetku vsakega leta se oglasi na desetine »prerokov«, ki napovedujejo bodoče dogodke. Pogledjmo si še nekatere teh prerokov, ki se zdijo resnejše (Eno tako prerokovanje smo že objavili. Ured.). Koliko se bodo te napovedi uresničile, bomo seveda mogli ugotoviti šele na koncu letošnjega leta.

Začnimo z Evropo. V Italiji bo notranji položaj še vedno nejasen. Do združenja socialističnih strank še ne bo prišlo, pa tudi ne do ostrejših nasprotij med njima. Politično trenje bo tudi vzrok za le postopno izboljšanje gospodarskega položaja. Proti koncu leta se bo politični položaj poslabšal, najbolj zaradi osebnih sprememb. Dočakali bomo tudi več manjših stavk in nekaj upravnih škandalov. Obeta se dobra žitna letina, vinska bo pa slaba.

Francija bo razvijala dobre odnose z Moskvo in Pekingom, Evropi bo pa hotela vsiliti svojo voljo.

V Angliji se bodo pojavile velike gospodarske težave. Denar bo nekaj zgubil na veljavi. Tudi za monarhijo se ne obeta rožnati časi, posebno ne od maja do septembra.

Zahodna Nemčija se bo gospodarsko okrepila. Odnosi s Francijo se bodo zapletli. V Vzhodni Nemčiji pa bodo naraščale finančne in politične težave.

V Avstriji se bo pojavila vrsta javnih škandalov, pa tudi nalezljive bolezni. Na Češkem bodo imeli opravka z vstajami nezadovoljnih kmetov. V Španiji se bo menjal režim. Med Grčijo in Turčijo se bo razveljal boj za Ciper, kar bo Turčijo oddaljilo od Zahoda. Na Finske meje bo začela pritiskati Sovjetska zveza. Sovjetska zveza bo morala premagati ekonomske težave in nemire med prebivalstvom. Odnosi s Kitajsko se bodo še po-

celo nekoliko izrednega kroja, kar se pojavlja tudi drugod po moških modnih krojačnicah. Zdi se, da bodo enkrat tudi moški opustili svoj večno klasični izgled in si privoščili kako ekstravaganco.

Edino, kar človek pogreša na tej ljubljanski reviji, je izpolnitev in izpoljenost v čevljarski industriji in v industriji usnjenih izdelkov, predvsem torbic. Pri čevljih manjkata solidnost in eleganca. Pa tudi to, da modeli, ki so drugod že šli v pozabo, v Sloveniji pa šele pridejo na dan, bi se lahko odpravilo.

MARTINA

Z Goriškega

Pevma - Oslavje:

POGREB

Prejšnji teden smo položili na našem pokopališču k zadnjemu počitku posestnika Franceta Primožiča z Oslavja, po domače »pri Gorenjih«. Pokojni, ki je učakal le 60 let, je bil skrben in delaven gospodar. V mladosti je delal tudi v francoskih rudokopih. Doma je s pridnostjo in s pomočjo žene Pavle utrdil svoje posestvo, čeprav manjka v družini delavnih rok, ker sta oba sinova še mladoletna. Udeleževal se je tudi javnega življenja, izbrali so ga tudi za odbornika goriške zadruga. Umrl pa je v goriški bolnišnici, kljub krepki naravi, skoraj nenadoma, najbrž zaradi kakih notranjih bolezni. Pogreba se je v soboto udeležila prav velika množica ljudi. V sprevedu v cerkev in nazaj na pokopališče so nosili več vencev. Pevski zbor pa mu je zapel dve pesmi v večno slovo. Družini izražajo vsi sosledje in znanci globoko sočustvovanje.

slabšali. Med vrhovi oblastnikov bo prišlo do nenadnih sprememb, ki ne bodo v korist splošnemu pomirjenju. Velike uspehe pa bo Rusija zabeležila v vesoljskih poletih.

V Združenih državah bodo tudi z uspehom nadaljevali z medplanetarnimi poletji. Rešiti pa bodo morali hude spopade zaradi plemenskih razlik. V zunanji politiki bo prišlo do tajne pogodbe s Sovjetsko zvezo. Obenem pa bodo skušale Združene države navezati trgovinske stike s Kitajsko. Poletje bo prineslo precej naravnih nesreč in veliko sušo.

Kitajska bo znanstveno in industrijsko zelo napredovala. Imela pa bo slabo letino ter bo morala uvažati žito iz drugih držav. Draginja bo tam narastla. Ne bo pa se Kitajski posrečilo prevzeti vodstva komunističnih držav; tudi v Organizacijo Združenih narodov še ne bo sprejeta.

V Indiji bo izbruhnila huda lakota. Na Japonskem bodo pa potresi in povodnji. V Iranu se bo šah znašel v hudih stiskah. Proti Nasserju pa bo nastopil saudski kralj Feisal.

In končno še Vietnam: v marcu bodo odločilni dnevi. Prišlo bo do začasnega premirja, ki pa ne bo dolgo trajalo.

Predvidevanja »prerokov« niso prav rožnata, a tudi prevelikih prekucij in katastrof ne napovedujejo.

ZALOGA PODLOG

IN

MANUFAKTURNEGA

BLAGA

Pertot Anton

TRST - UL. GINNASTICA 22 - TELEF. 95498

ZA
NAŠE
NAJMLAJŠE

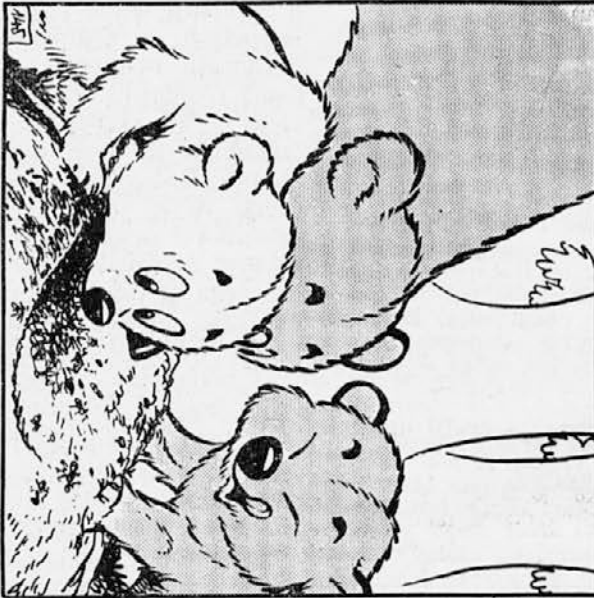
Snežek

25

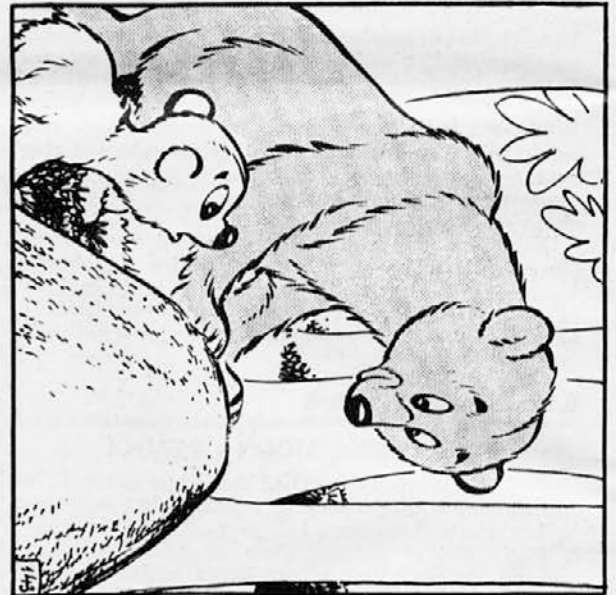
piše in riše
Miki Muster

142. Ko je sonce zahajalo za visokimi planinami, je bila mala družinica že globoko v dolini. Spre-daj je hlačala medvedka Kosmatinka, za njo pa sta veselo poskakovala Snežek in Rjavček. Star-ka je bila zadovoljna, saj je dolinica obetala bo-gato lovišče in na vsej poti niso opazili sledu o kakem medvedu.

145. Ob pogledu na slasni drobiž so se Rjavčeku poodile slinivke. Zlezel je na mravljišče in pričel z jezikom pobirati drobne živalce. Moralo je bi-ti zelo okusno, kajti z obraza mu je sijalo zado-voljstvo. Tudi Kosmatinka je pričela večerjati. Zdaj je tudi Snežek stopil bliže in vtaknil smrček med mravlje.

143. Snežku je ves dan pošteno krutilo v želodcu, zdaj pa je medvedka poskrbela zanj. S svojim občutljivim smrčkom je odkrila vedno kak zalogaj za lačne zobe. Snežku je bilo vse novo in z začudenjem je gledal izkušeno stariko. Ta je v smrekovem galu odkrila veliko mravljišče in ga razkopala s šapami.

146. Samo malo je podihal, pa je imel že ves nos poln drobnih živalic. Pričele so mu lezti celo v nosnice. Strasel je z glavco, pa se jih ni mogel otresti. Tisoc drobnih nožic ga je ščegetalalo. Hl-CCCI je kihnil, da sta Kosmatinka in Rjavček kar odskočila in ga presenečeno pogledala.

144. Mravljišče je bilo na zunanji videti kot kup zemlje in smrekovih igel. Mravlje so že počivale po celodnevem delu in nikjer ni bilo opaziti znaka življenja. Ko pa je krempljasta šapa od-krila streho njihovega doma, je v njem zavrelo. Snežek še nikoli ni videl take zmešnjave.

147. Čeprav so mu solze zalivale oči, se je Snežek zadovoljno nannuznil. Otrasel se je nadležnih živalic. Zdaj bo bolj oprezen. Nič ne bo duhal, kar z jezikom jih bo pobiral in jedel, kot sta to delala oba rjava medveda. Ta dva sta se medtem spet lotila večerje in Snežek se jima je pridružil.